

Obecná chemie

CHEMICKÁ ROVNOVÁHA A ELEKTROCHEMIE

① reakční Gibbsova energie $\Delta_r G$

$$\Delta_r G = \Delta_r G^\circ + RT \ln Q \quad Q = \prod_i a_i^{\nu_i}$$

\uparrow
std.

\leftarrow stoch. coef.
 $\nu_i > 0$ P
 $\nu_i < 0$ R
 \uparrow
aktivitní coef.

$$\Delta_r G = \Delta_r G^\circ + RT \ln Q$$

$$\ln Q = \frac{1}{RT} (\Delta_r G - \Delta_r G^\circ)$$

$$Q = \exp\left\{\frac{1}{RT} (\Delta_r G - \Delta_r G^\circ)\right\}$$

\uparrow
= 0 pro rovnováhu

$$\Rightarrow K = e^{-\frac{\Delta_r G^\circ}{RT}}$$

\uparrow
pravá TD rovnovážná const.

přeh.: $\Delta_r G = \Delta_r G^\circ + RT \ln Q$ odvodíme

$$dG = \sum \mu_i dn_i = \sum \mu_i \left(\frac{dn_i}{d\xi} \right) d\xi$$

\leftarrow reakční obrát

$$\Delta_r G = \frac{dG}{d\xi} = \sum \mu_i \nu_i = \sum \nu_i (\underbrace{\mu_i^\circ}_{\Rightarrow \Delta_r G^\circ} + RT \ln a_i)$$

\downarrow
RT ln Q

\rightarrow závislost na tlaku:

$$\left(\frac{\partial K}{\partial P}\right)_T = 0$$

→ závislost na teplotě:

$$\left(\frac{\partial K}{\partial T}\right)_P \rightarrow \left(\frac{\partial \ln K}{\partial T}\right)_P = \frac{d}{dT}(\ln K) =$$

$$= \frac{d}{dT} \left(-\frac{1}{R} \frac{\Delta G^0}{T} \right) =$$

$$= -\frac{1}{R} \frac{d}{dT} \left(\frac{\Delta G^0}{T} \right) \quad G = H - TS$$

$$\left[\frac{\partial}{\partial T} \left(\frac{G}{T} \right) \right]_P = \frac{\left(\frac{\partial G}{\partial T} \right)_P}{T^2} - \frac{G \cdot 1}{T^2} \quad \begin{matrix} \text{---} S \\ \text{---} H-TS \end{matrix}$$

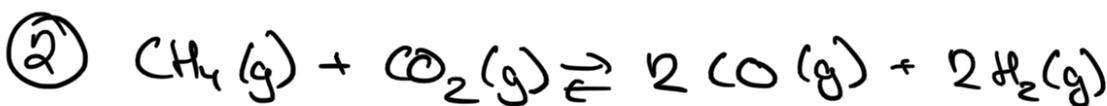
$$= \frac{-ST - H + ST}{T^2} = -\frac{H}{T^2}$$

$$\Rightarrow \frac{\partial \ln K}{\partial T} = + \frac{\Delta_r H}{RT^2}$$

van't Hoff

$$\left[\frac{\partial}{\partial T} \left(\frac{G}{T} \right) \right]_P = -\frac{H}{T^2}$$

Gibbs-Helmholtz

$$n_{\text{CH}_4} / n_{\text{CO}_2} = 1/3 \text{ na poč.}$$

$$T = 1000 \text{ K rovnováha s } x_{\text{H}_2} = 0,29$$

(předpoklad IP)

$$\text{rovnovážná konst. } K = \prod_i a_i^{\nu_i} = \prod_i (f_i x_i)^{\nu_i} = \prod_i f_i^{\nu_i} x_i^{\nu_i}$$

$$a_i = x_i x_i$$

aktivitni koeficient $f_i \rightarrow 1$ pro ideální chování

poč. n $3n$ 0 0

rovn. $n(1-d)$ $3n-nd$ $2dn$ $2dn$

celk. # částic v rovnováze:

$$n_{\text{tot}} = 2n(2+d)$$

$$x_{\text{H}_2} = \frac{n_{\text{H}_2}}{n_{\text{tot}}} = \frac{2dn}{2n(2+d)} = \frac{d}{2+d} = 0,29 \Rightarrow \underline{\underline{d = 0,3169}}$$

d = stupeň konverze

reakce proběhla
 $\approx 81,69\%$

$$\Rightarrow x_{\text{CH}_4} = 0,0325$$

$$x_{\text{CO}_2} = 0,387$$

$$x_{\text{CO}} = x_{\text{H}_2} = 0,29$$

$$\Rightarrow \text{rovnovážná konstanta } K = \frac{x_{\text{H}_2}^2 \cdot x_{\text{CO}}^2}{x_{\text{CH}_4} \cdot x_{\text{CO}_2}} = \underline{\underline{0,5623}}$$

\Rightarrow std. rx Gibbsova energie

$$\Delta_r G^\circ = -RT \ln K = \underline{\underline{6093 \text{ J}}}$$

③ součin rozpustnosti: $K_s = [\text{K}^+]^k [\text{A}^-]^a$

20 mg Ag_3PO_4 v $3 \text{ dm}^3 \text{ H}_2\text{O}$

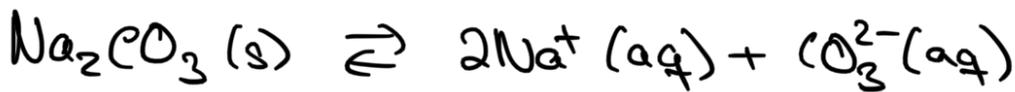
$$K_s = \underset{''}{[\text{Ag}^+]^3} \underset{''}{[\text{PO}_4^{3-}]^1} = (3c)^3 \cdot c = 27c^4 =$$

$$c_{Ag} = 3c_{PO_4} = c$$

$$= 27 \cdot \left(\frac{m}{MV}\right)^4 = \underline{\underline{1,74 \cdot 10^{-18}}}$$

④ $pH = -\log a_{H^+}$

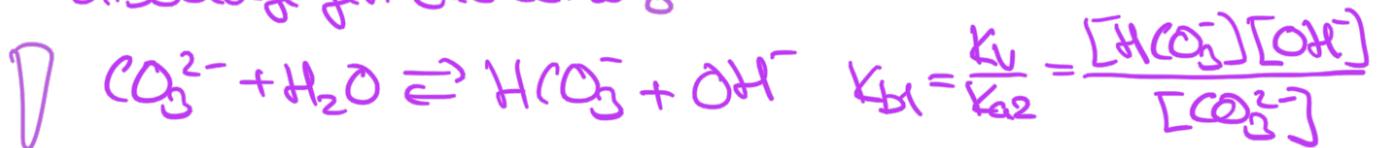
jedlá soda Na_2CO_3 $c = 2 \cdot 10^{-2} \text{ mol} \cdot \text{dm}^{-3}$

Na_2CO_3 = sůl slabé kyseliny (H_2CO_3)
a silné zásady ($NaOH$)

$NaOH \rightarrow Na^+ + OH^-$
disociuje úplně
 \Rightarrow dále nerozštěpme

disociuje jen částečně!

$$K_v = [OH^-][H_3O^+]$$

$$K_{a1} = 4,45 \cdot 10^{-7} \Rightarrow K_{b2} = 2,247 \cdot 10^{-8}$$

$$K_{a2} = 4,69 \cdot 10^{-11} \Rightarrow K_{b1} = 2,132 \cdot 10^{-4}$$

$K_{a1} \dots$

$\frac{c_1}{K_{b2}} > 1000 \Rightarrow$ dvojsytnou zásadou budeme
uvažovat jako přibližně
jednotsytnou

$$\Rightarrow \text{pH} = -\log[\text{H}_3\text{O}^+] = 14 + \log[\text{OH}^-] = 14 - \text{pOH}$$

stupeň hydrolyzy γ :

$$[\text{CO}_3^{2-}] = c_r(1-\gamma)$$

$$[\text{HCO}_3^-] = \gamma c_r \Rightarrow [\text{OH}^-] = c_r \cdot \gamma$$

(zanedbáme ionty
vzniklé disociací vody)

$$K_{b1} = \frac{[\text{OH}^-][\text{HCO}_3^-]}{[\text{CO}_3^{2-}]} = \frac{c_r \gamma^2}{1-\gamma} \approx c_r \gamma^2$$

$$\Rightarrow \underline{\underline{\gamma = \sqrt{\frac{K_{b1}}{c_r}}}}$$

maly stupeň
hydrolyzy

$$\Rightarrow [\text{OH}^-] = c_r \cdot \gamma = \sqrt{c_r \cdot K_{b1}}$$

$$\Rightarrow \text{pH} = -\log[\text{H}_3\text{O}^+] = -\log\left(\frac{K_v}{[\text{OH}^-]}\right) =$$

$$= -\log K_v + \log[\text{OH}^-] =$$

$$= -\log K_v + \log \sqrt{c_r \cdot K_{b1}}$$

$$= \text{p}K_v - \frac{1}{2} \text{p}K_{b1} + \frac{1}{2} \log c_r = \underline{\underline{11,32}}$$

⑤ 1 dm³ 0,1 mol NaCl + 0,1 mol HCl

NaCl = silná k + silná z

\Rightarrow úplná disociace

HCl = silná k \Rightarrow úplná disociace

Ⓐ iontovou sílu roztoku neuvažujeme

$$\text{pH} = -\log [\text{H}_3\text{O}^+] = -\log (c_{\text{HCl}}) = -\log 0,01 = \underline{\underline{2}}$$

Ⓑ uvažujeme iontovou sílu roztoku

$$I = \frac{1}{2} \sum c_i z_i^2$$

$$I = \frac{1}{2} (0,1 \cdot 1^2 + 0,1 \cdot 1^2 + 0,01 \cdot 1^2) = 0,11$$

Na^+
 Cl^-
 Cl^-
 (NaCl)
 (HCl)

$$\text{pH} = -\log a_{\text{H}_3\text{O}^+}$$

$$a_i = \gamma_i c_i$$

relativní konc.
 $c_r = \frac{c}{c_0}$

aktivitní koef

$$-\log \gamma_i = A z_i \sqrt{I} \quad \text{pro } z \text{ rodné } 0$$

$$-\log \gamma_i = \frac{A z_i \sqrt{I}}{1 + \sqrt{I}} \quad \text{pro } I < 0,1 \text{ M}$$

Debye-Hückel

$$A = 0,509 \text{ mol}^{-1/2} \text{ dm}^{3/2} \text{ pro vodu}$$

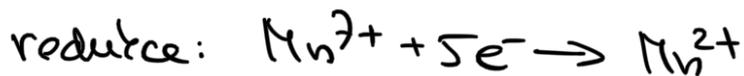
$$\Rightarrow -\log \gamma_{\text{H}_3\text{O}^+} = \frac{0,509 \cdot 1 \cdot \sqrt{0,11}}{1 + \sqrt{0,11}} = 0,1268$$

$\rightarrow \dots = 0,21 \dots$

$$\frac{[\text{H}_3\text{O}^+] - 4,7468}{1}$$

$$\Rightarrow \text{pH} = -\log(0,7468 \cdot 0,01) = \underline{\underline{2,13}}$$

⑥ měrná Pt elektroda

Nernstova rovnice $E = E^0 + \frac{RT}{nF} \ln \frac{a_{\text{ox}}}{a_{\text{red}}}$

el. potenciál štet. el. pot. # vyměňující e⁻

definuje vzťah mezi
potenciálem konvé elektrody
a aktivitou jejích iontů
v roztoku u jejího povrchu

$$\Rightarrow E = E^0 + \frac{RT}{nF} \ln \frac{[\text{MnO}_4^-][\text{H}_3\text{O}^+]^8}{[\text{Mn}^{2+}]}$$

$$\Rightarrow \frac{[\text{Mn}^{2+}]}{[\text{MnO}_4^-]} = \exp \left\{ \frac{-nF}{RT} (E - E^0) \right\} \cdot [\text{H}_3\text{O}^+]^8$$

$$= \exp \left\{ \frac{-5 \cdot 96485}{8314 \cdot 298} (1,32 - 1,51) \right\} \cdot 0,01^8$$

$$\underline{\underline{= 1,17}}$$